

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Szabó Edit Édua Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Edit Édua ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, dr. Berhidai-Parragh Imre jogi főelőadó által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. január 23. napján meghozott 18.P.22.840/2011/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 (Huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - 60.000 (Hatvanezer) forint elsőfokú eljárási és 80.000 (Nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. július 4-én a **b.-i E.** téren demonstráción vett részt. A rendőrség a helyszínen jelenlévő tömeget 16 óra 58 perckor felszólította a terület elhagyására, a felperes azonban a felszólítások ellenére a vele szemben 21 óra 15 perckor alkalmazott rendőri intézkedésig, az előállításig a helyszínen maradt. A felperes előállítására a **b.-i** Rendőrkapitányságán került sor, ahol a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosítása 2009. július 5. napjának 1 óra 20 percéig tartott. Az előállításával összefüggésben kiállított igazolás szerint a felperesnek az előállítás időtartama alatt sérülése, panasza nem keletkezett.

A felperessel szemben garázdaság, valamint jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértések elkövetése miatt indult szabálysértési eljárás. A garázdaság szabálysértése miatt az elsőfokú bíróság pénzbírsággal sújtotta, a felperes fellebbezése folytán eljárás másodfokú bíróság jogerős határozatával az eljárást megszüntette. A jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt a felperest a **b.-i** a 2009. szeptember 10. napján hozott határozatával 50.000 forint pénzbírsággal sújtotta. A felperes kifogása alapján a **P.-i** Bíróság a 2010. január 5. napján hozott ügyszámú végzésével a rendőrkapitányság határozatát hatályában fenntartotta. A felperes kérte tárgyalás tartását, amely alapján a bíróság a végzést hatályában fenntartotta. A felperes perújítási kérelmét a 2011. június 11. napján hozott végzés elutasította.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a Ptk. 339. § (1) bekezdése, 349. § (1) bekezdése, a 84. § (1) bekezdés e) pontja, a 355. § (1) és (4) bekezdése alapján kötelezze az alperest 1.000.000 forint és ennek 2009. július 4. napjától számított kamatai és perköltség megfizetésére.

Ténybeli előadása szerint a szervező több rendezvény megtartását jelentette be aznapra, amit a rendőrség a forgalom akadályozására hivatkozással nem engedélyezett. A korábbi helyszínekről eltávozó személyek ezért az **E.** térre mentek, ahol spontán szimpátia demonstráció alakult ki, amelynek keretében a felperes több személlyel együtt leült a tér füves területére. A békés célú demonstráció célja a **M.G.-t** feloszlató jogerős bírósági ítélettel szemben a szervezet melletti békés véleménynyilvánítás volt. A rendőrök többször felszólították a helyszín elhagyására, ennek azonban nem tett eleget, majd 21 óra 15 perckor kiemelték a tömegből, és elszállították a rendőrkapitányság fogdájába. Álláspontja szerint az alapjogot súlyosan sértő és eltúlzott intézkedésre, előállításra került sor vele szemben, holott csak békésen ült társaival a fűben, ami kizárólag a bíróság ítéletével szembeni kritikának a megnyilvánulása volt. A véleménynyilvánítás szabadságát pedig az Alkotmány 61-62. §-ai garantálják. Az indokolatlan és jogtalan rendőri intézkedés és erőszak hatására olyan pszichés állapotba került, hogy azóta nem vett részt tömegrendezvényen attól tartva, hogy ezek ismételten előfordulnak vele. A vele történtek miatt házassága is megromlott. Utalt az Alkotmány 8. § (1) bekezdésére, az 54. § (1) bekezdésére, az 57. § (5) bekezdésére, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. cikkére, az 1976. évi 8. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezmény Okmányának 7. cikkére.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Kifejtette, hogy a helyszínen a rendőrség a jelenlévő tömeget 16 óra 58 perckor felszólította a terület elhagyására, a felperes azonban a vele szemben alkalmazott rendőri intézkedésig a felszólítások ellenére a helyszínen maradt. Az alperes munkatársai a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján előállítás rendőri intézkedést foganatosítottak. Az előállításra a felperes által elkövetett szabálysértés alapos gyanúja okán került sor, így az alperes magatartása, tehát a felperes előállítása jogszerű volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az alperes javára 50.000 forint perköltség megfizetésére. Indokolásában felhívta a Ptk. 81. § (1) bekezdés e) pontjának, a Ptk. 339. § (1) bekezdésének, a 349. § (1) bekezdésének, a 355. § (1) és (4) bekezdésének rendelkezését.

Kifejtette, hogy a felperes ellen garázdaság szabálysértése miatt indult eljárást a bíróság jogerős határozatával megszüntette, a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt azonban a bíróság által hatályában fenntartott rendőrhatalom határozat 50.000 forint pénzbírsággal sújtotta. A felperesnek a tárgyalás tartása, illetve a perújítási kérelme sem vezetett eredményre. Az alperes magatartása a felperes előállítására és fogva tartására ezért a bíróság jogerős határozatai alapján jogszerű volt. A felperes személyes meghallgatásakor nem tagadta, hogy a helyszín elhagyására vonatkozó felszólítást hallotta, azt azonban jogszerűtlennek ítélte, ezért a felszólításnak nem tett eleget.

Az alperes alkalmazottja, az aznap biztosítási feladatokat ellátó **I.Gy.** tanúvallomása igazolta, hogy az előállításakor a felperessel szemben bilincset alkalmaztak, az előállítás helyszínéig semmilyen atrocitás nem történt. Házastársa vallomása szerint a felperes kb. két éve a nyári hónapokban többször nem, illetve késő éjszaka ment haza. Utóbb tudta meg, hogy a felperes rendőrségi fogdában volt, majd azt adta elő, hogy társai voltak fogdában, később a felperessel szemben több tízezer forint büntetést szabtak ki. Mindezek miatt a házastársak között többször volt veszekedés, és a felperes a közös otthonból átmenetileg elköltözött.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése, a 19. § (1) - (2) bekezdése, a 33. § (2) bekezdés f) pontja, és a jogerős határozatok alapján az elsőfokú bíróság álláspontja

szerint a rendőri jelentés a jogszerű intézkedéssel szemben engedetlenség szabálysértés elkövetésének gyanúját alátámasztotta, ezért az előállítás törvényi feltételei a felperes vonatkozásában fennálltak. A felperes a tömeghez intézett felszólítások ellenére a helyszínen maradt, amely ellentétes az Rtv. 19. § (1) bekezdésében foglaltakkal, amely szerint az intézkedő rendőrök felszólításának haladéktalanul és mérlegelés nélkül mindenkinek eleget kell tennie. Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének elengedhetetlen feltétele a jogellenes magatartás. A kárnak pedig a nyomozóhatóság tevékenységével összefüggésben kell lennie. Az intézkedés jogellenessége hiányában a kártérítés iránti igény megalapozatlan. Az alperes magatartása a felperes előállítására és fogva tartására a bíróság határozataiban foglaltak alapján jogszerű volt. A felperes házastársa által előadott események pedig nem a perbeli intézkedés időpontjában történtek. A felperes tehát károsodását nem bizonyította, maga írta alá a 2009. július 5. napján kelt igazolást, amely szerint a személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosításával összefüggésben az előállítás időtartama alatt sérülése, panasa nem volt. Nem hivatkozott arra, hogy bármilyen atrocitás érte volna a rendőri intézkedés során. A konkrét tényállásból ebből következően nem állapítható meg, hogy az alperes nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárás és új határozat meghozatalára.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytelen következtetéseket vont le, a bizonyítékokat nem értékelte egyenként és a maguk összességében, ezért ítélete több szempontból is jogszabálysértő.

A felperes a Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében személyiségi jogainak megsértése miatt érvényesített igényt. A Ptk. 87. § (1) bekezdés e) pontjában nevesített objektív személyiségvédelmi eszköz alkalmazásának feltétele a személyiségi jog sérelmének megállapítása, valamint a sérelem és a jogsértő magatartás közötti oksági kapcsolat fennállása. Az alperes által alkalmazott rendőri intézkedések szükségszerűen együtt járnak bizonyos alapjogok korlátozásával, ezért a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperessel szembeni intézkedések és konkrét cselekmények megfeleltek-e a jogszabályi előírásnak. A perbeli tömegoszlatásra az Rtv. 58. §-ában és a Rendőrség Szolgálati szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 73. §-ában szabályozott csapaterő alkalmazásával került sor.

A szabálysértési eljárás irataiból megállapítható, hogy a felperessel szemben foganatosított rendőri intézkedést megalapozó szabálysértésnek az egyenruha viselését, a szabálysértés folytatásának pedig azt a magatartást tekintették, hogy a felperes a főre ülve társaival összekapaszkodva nem volt hajlandó a térről eltávozni. Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rend. 10/C. § (3) bekezdését a 253/2009. (XI. 18.) Korm. rend. iktatta be 2009. november 26-i hatállyal. E szerint szabálysértést követ el az, aki nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről - annak jellegzetes tulajdonságai miatt - a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel. Ebből következően a jogerős ítélettel felosztatott **M.G.** egyenruhájának nyilvános rendezvényen való viselése csak 2009. november 26. napjától minősül szabálysértésnek, tehát 2009. július 4. napján a felperessel szemben foganatosított rendőri intézkedés jogszerű indokaként nem adhatott alapot. Az alperestől elvárható lett volna annak felismerése, hogy a jelentésben leírt cselekmény az adott időpontban hatályos jogszabályok szerint még nem minősül szabálysértésnek.

A rendőri jelentés nem jelölte meg az előállítás alapját képező szabálysértési tényállást, a helyszínen az a téves tájékoztatás is elhangzott, hogy az

egyenruha viselése önmagában megvalósítja a garázdaság szabálysértését. A fényképfelvételek és a rendőri jelentés alapján megállapítható, hogy a felperes nem tanúsított olyan erőszakos, fenyegető magatartást, ami a vele szemben foganatosított rendőri fellépést indokolta volna. A **M.G.** egyenruhájának viselése a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés gyanújára sem adott alapot. Közömbös, hogy a rendezvény helyszínének elhagyására irányuló rendőri felhívást a felperes hallotta-e vagy sem, az indokok közlésének hiányában az intézkedések jogszerűségéről nem győződhetett meg. Amellett, hogy elmaradt az oszlatás indokáról való tájékoztatás, az alperes sem volt tisztában azzal, hogy milyen jogalappal alkalmazza a tömegoszlatást. Mindez megalapozza az oszlatás érdekében végzett intézkedések jogszerűtlenségét, és ezzel sérült a jelenlévők tisztességes eljáráshoz való joga is. Az utóbb jogellenesen felosztatottnak minősült demonstráción résztvevő és aktív ellenszegülést nem tanúsító felperessel szemben, a vele nem közölt, a Korm. rendelet 43/A. § (1) bekezdésén alapuló alperesi intézkedés ezért nem minősül jogszerűnek és arányosnak. Az a körülmény, hogy a tömeg egy idő után békétlenné vált, a békésen demonstráló felperessel szembeni konkrét rendőri intézkedést nem alapozta meg. Ezért a felperes előállítás, a kényszerítő eszközök - testi kényszer, bilincs - alkalmazása nem minősült jogszerűnek. A bilincs alkalmazásának az Rtv. 48. §-ában meghatározott feltételei sem álltak fenn.

A Ptk. 84. § a) pontja szerinti jogkövetkezmények körében a tisztességes eljáráshoz való jogsérelmen túl, a felperes személyes szabadsághoz, valamint emberi méltósághoz fűződő jogainak megsértése is megállapítható. A felperes gyülekezéshez és szabad véleménynyilvánításhoz fűződő joga sérelmével közvetlenül és indokoltan oksági kapcsolatban áll az alperes részéről a demonstráció felosztatásának elrendelése és maga az oszlatás. Ez elindította azt az eseménysort, amelynek eredményeként a felperessel szemben kényszerintézkedéseket foganatosítottak, amelynek során megsérült, orvosi ellátásra szorult, ezzel sérült a személyes szabadsága, testi épsége és az emberi méltósága.

A személyiségi jogi sérelem az alperes közhatalmi jellegű, azaz államigazgatási tevékenységből, intézkedéséből származott, ezért a Ptk. 349. §-ában szabályozott államigazgatási jogkörben okozott károkért, továbbá a 348. § (1) bekezdésben szabályzott speciális felelősségi szabályokat kell alkalmazni. A jogellenesség alapját a perbeli esetben a Ptk. 75. § (1) bekezdésével védett személyhez fűződő jogok megsértését eredményező jogellenes alperesi intézkedések jelentették. A felperes a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti nem vagyoni kárát érvényesítette. A kár bekövetkezte körében a személyiségi jogi sérelem által bekövetkezett hátrányt a felperes életminőségében beállt negatív irányú változást kellett bizonyítania. A Pp. 163. § (3) bekezdése alapján az erre irányuló bizonyítási eljárás nélkül is elfogadható az olyan hátrány bekövetkezése, amely köztudomású ténynek tekinthető. Ilyenként figyelembe vehető a kényszerítő eszközök, intézkedések alkalmazása és az előállítás ténye. Az előállítás és a fogva tartás tipikusan a személyes szabadság korlátozásával járó intézkedés.

Az elsőfokú bíróság nem értékelte a felperes állítását alátámasztó házastársa tanúvallomását, amely igazolta, hogy a felperes előállítás és a kiszabott szabálysértési bírság miatt romlott meg a házassága, amelynek eredményeként a felperes több hónapra elköltözött a házastársi közös otthonból.

Az alperes részletesen indokolt fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság az eljárás szabályait nem sértette, a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a felek előadását, a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően okszerűen értékelte, nincs ezért indoka a

Pp. 252. § (2), illetve (3) bekezdése szerinti döntés meghozatalának. A keresetet elutasító határozat érdemben helytálló, megalapozott, az ítéltábla a döntés ténybeli és jogi indokaival is maradéktalanul egyetért.

A Ptk. 349. §-ára, az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére alapított igény elbírálásakor a bíróságnak vizsgálnia kell a kártérítés speciális, azaz a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti feltételeit, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdéséből következő általános feltételeket, a jogellenesség, a keletkezett kár, a kettő közötti okozati összefüggés és a felróhatóság létét. A kár megtérítésének feltételei konjunktívak, azaz bármelyikük hiánya esetén a kereset elutasításának van helye.

Az elsőfokú ítélet okfejtésével egyezően, az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított. Kétségtelen, hogy a felperes és társai alakzatban rendeződve a fűben ültek, amikor 17 óra körül felszólították őket a helyszín elhagyására. A felperes a perben elismerte, hogy az alperes alkalmazottjainak többszöri felszólítását hallotta, magatartását azonban ennek ellenére folytatta, a helyszínen maradt. A felperes tehát nem tett eleget az Rtv. 19. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. A rendőri jelentés a 2009. november 26. napjától szabálysértésnek minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetésének gyanúját alátámasztotta. Az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján alkalmazott, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerinti kényszerintézkedés, a felperes előállítása ezért a törvényi rendelkezéseknek megfelelt. A jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését jogerős határozat megállapította, és fel sem merült a fellebbezésben hivatkozott, a perbeli esetet követően, 2009. november 26. napjától szabálysértésnek minősített egyenruha viselés szabálysértésének kérdése. Az alperes a személyes szabadságot korlátozó intézkedéssel a szükséges mértéket nem lépte túl, annak végrehajtása során az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A felperes nem hivatkozott arra, hogy az előállítás alatt bármilyen sérelem érte volna, okirattal igazolt, hogy sérülése, panasa nem volt. A felperes előállítása és a házasság megromlása közötti oksági kapcsolat meglétét a házastársak eltérő nyilatkozata pedig egyértelműen cáfolta. A fentiekből következően az alperes nem sértette a felperes személyhez fűződő jogait, a gyülekezéshez és a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát. Az alperes jogellenes magatartásának hiánya önmagában kizárja kártérítési felelősségének fennállását.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét - visszautalva az abban kifejtett helyes indokokra is - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett az elsőfokú eljárási illeték viseléséről, holott a felperes költségkedvezményben nem részesült. Az ítéltábla a Pp. 253. § (3) bekezdése, a Pp. 239. §-a szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése, és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott a pervesztes felperest terhelő, az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja, az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint megállapított elsőfokú eljárási-, fellebbezési illeték, és a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban álló másodfokú perköltség viseléséről.

Budapest, 2014. március 4.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül:
Háló Sándorné
tisztviselő